МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Северная Осетия- Алания

АНОО «Институт цивилизации» г.Владикавказ

РАССМОТРЕН	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Методическим Объединением учителей	Заместитель Директора по УР	Директор
______ Рамонова Ф.Г.	______ Бизюкина Т.А.	______ Касаева Э.Е.
Протокол №1 от «29» 08 2024г.	«30» 08 2024 г.	Приказ №21/1 от «30» 08 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык (осетинский)»

для обучающихся 5-9 классов

Составитель: Гиоева З.А.
учитель осетинского языка

Владикавказ, 2024 год

Æмбарынгæнæн фыстæг

Предметы актуалондзинад

Æвзаг у адœмы уд œмœ зонд: цалынмœ œвзаг цœра, уœдмœ цœрынц адœм дœр, рœзы œмœ фидар кœны сœ национ культурœ, сœ национ хиœмбарынад. Уымœн ауыдынц ирон œвзагыл нœ дзыллœтœ œмœ уымœн домынц, цœмœй мадœлон œвзаджы кад нœ адœмы œхсœн бœрзонддœр ист œрцœуа, цœхгœр фœхуыздœр уа йœ ахуыр кœныны хъуыддаг. Уыцы хœстœ œххœст кœны скъола.

Ирон æвзаг у нæ республикæйы паддзахадон æвзæгтæй иу, ирон адæмы мадæлон æвзаг. Куыд уырыссаг, афтæ ирон æвзаг дæр у **филологон циклы** иу хай æмæ рæзын кæны скъоладзауы коммуникативон культурæ, æххуыс ын кæны йæ ныхасы рæзтæн, уæрæх ын кæны йæ дунембарынад, хъомыл æй кæны нæ адæмы хуыздæр традицитæ æмæ æгъдæуттыл. Ирон œвзаг ахуыр кœнын, уымœй, куыд œмбœлы, афтœ пайда кœнын у стыр ахъаз фœсивœды патриотизмыл хъомыл кœнын, фидœны œхсœнад аразджытœ цœттœ кœныны хъуыддаджы. Мадœлон œвзаг зонын у нœ культурœйы ахсджиагдœр фœрœзтœй иу.

Ирон œвзаг ахуыр кœныны нысантœ:

- ахуырдзаутæн æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ раттын; бацамонын, алы адæмæн дæр йе æвзаг йæ национ хæзна кæй у, хъахъхъæнын æй кæй хъæуы;

-ахуырдзауты дзырдуат æмæ грамматикон зонындзинæдтæ фæхъæздыгдæр кæныныл бакусын;

-дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл бакусын, скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинæдтæ æмæ зонындзинæдтæ фæуæрæхдæр кæнын;

-литературон æвзаджы нормæтимæ базонгæ кæнын, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Ирон œвзаджы 7 къласы ахуырадон программœ арœзт у:

- Уæрæсейы Федерацийы закъон «Ахуырады тыххæй»;
- Ног ахуырадон стандарттæ;
- Цæгат Ирыстон-Аланийы модернизацийы комплексон проект;
- Ирон национ ахуырады концепци ;
- Приоритетон национ проект «Нæ ног скъола»;
- Республикон программæ «Ирон æвзаг æмæ литерæтурæйы прогрæммæ 1-11 кълæстæн»;

йæ автортœ: **Тахъазты Харум, Дзампарты Ларисœ, Дзодзыккаты Зœидœ, Цопанты Ритœ**.

-«Ирон æвзаджы чиныг» 7 кълас, автор: **Гæбæраты Никъала.** Дзæуджыхъæу «Ир», 2009.

Программæ сфидар кодта Республикæ Цæгат Ирыстоны – Аланийы Иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады министрад.

Регианалон базисон ахуырадон пъланмæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæнынæн 6 късласы дихгонд **68 сахаты** афæдзмæ, къуыримæ та - **2** сахаты.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæзт программæтæ æмæ ахуыртæ «филологи»-йæ арæзт у ахæм уагыл.

Мадæлон æвзаг:

1) ныхасы хуызтæй (хъусын, кæсын, дзурын, фыссын) арæхстджындæрæй пайда кæнынал куыстмæ,

2) æвзаджы ахадындзинад адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон рæзты, ахуыры æмæ хиуыл куысты бацамонынмæ (бамбарын кæнынмæ);

3) мадæлон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæй пайда кæнынмæ арæхсын;

4) æвзаджы тыххæй наукон æмæ системон зонындзинæдтæ раттынмæ; æвзаджы хæйтты æмæ иуæгты бастдзинад бацамонынмæ; лингвистикæйы бындурон æмбарынæдтæ, æвзаджы иуæгты æмæ сæйрагдæр грамматикон категоритæ базонынмæ;

5) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) дзырдбæстыты æмæ хъуыдыйæдты синтаксисон анализ, тексты иумæйаг æвзæрст бацамонынмæ, пайда сæ кæнынмæ;

6) дзырдуат хъæздыг кæнынал куыстмæ; ныхасы уавæр æмæ стильмæ гæсгæ, хъæугæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ æргом кæнынал куыстмæ;

7) æвзаджы сæйрагдæр стилистикон æмæ лексикон-фразеологион фæрæзтæй, литературон æвзаджы нормæтæй (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион), ныхасы этикетон нормæтæй пайда кæнынмæ арæхсын; дзургæ æмæ фысгæ ныхас аразгæйæ сæ пайда кæнын зонынмæ; хи ныхасы аивдзинад æмæ хъæздыгдзинадыл кусынмæ;

8) мадæлон æвзаг адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый æнкъарынмæ; æвзаджы сыгъдæгдзинад æмæ културæмæ бæрнон цæстæй кæсынмæ.

Программæмæ гæсгæ мадæлон æвзаг ахуыр кæныны фæстиуджытæ сты ахæмтæ:

Удгоймагон (личностные) фæстиуджытæ:

1) скъоладзау хъуамæ бамбара, ирон æвзаг ирон адæмы национ-културон хæзна кæй у, уый; мадæлон æвзаджы ахадындзинад стыр кæй у адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон гæнæнтæ райрæзынæн, удварн хъæздыгдæр кæнынæн;

2) бамбарын ирон æвзаджы эстетикон нысаниуæг; рæзын кæнын мадæлон æвзагæн аргъ кæнын, хи æвзагæй сæрыстыр уæвыны æнкъарæнтæ; ирон æвзаг ирон адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый бамбарын; æвзаджы сыгъдæгдзинад æмæ культурæмæ бæрнон цæстæй кæсын фæцалх уæвын;

3) ныхас кæнгæйæ, ирон æвзаджы дзырдуат æмæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнын; хи ныхасмæ хъус дарын.

Метапредметон фæстиуджытæ сты:

• ныхасы хуызтæй пайда кæнынмæ арæхсын: хорз æмбарын дзургæ æмæ фысгæ ныхасы мидис (ныхасы сæр, тексты темæ, сæйраг хъуыды; сæйраг æмæ уæлæмхасæн информаци);

• стилистикон æгъдауæй æмæ сæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи у, ахæм текстæ кæсын зонын (æвзаргæ каст, æмбаргæ каст æмæ æнд.);

• бакаст æрмæгæй (Интернетæй, дзыллон информацион фæрæзтæй, ахуырадон компакт-дисктæй) хъæугæ информаци равзарын зонын, алыхуызон дзырдуæттæй пайда кæнынмæ арæхсын;

• арæхсын темæмæ гæсгæ æрмæг сæмбырд кæнынмæ, раст фæткыл æй равæрынмæ; хибарæй хъæугæ информаци ссарынмæ;

• алыхуызон тексты мидис кæрæдзиуыл барын, сæ стилистикон æмæ æвзаджы хицæндзинæдтæ иртасын;

• текст хи ныхæстæй радзурынмæ, текстæн пълан бацæттæ кæнынмæ, конспект ныффыссынмæ, аннотаци бацæттæ кæнынмæ;

• ныхасы уавæрмæ гæсгæ аразын, сæ функционалон хуызтæ, стилистикон ахуырст æмæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи сты, ахæм текстæ;

• тексты арæзтмæ хъус даргæйæ, хи хъуыдытæ фысгæ æмæ дзургæ ныхасы хуызы æргом кæнынмæ;

• монологон ныхас (таурæгъ, æрфыст, тæрхон) аразынмæ; диалогон ныхасæй пайда кæнынмæ;

• хи ныхас аразын литературон æвзаджы орфоэпион, лексикон, грамматикон, стилистикон нормæтæм гæсгæ; фысгæ ныхасы пайда кæнын орфографион æмæ пунктуацион æгъдæуттæй (нормæтæй);

• дзургæйæ ныхасы этикетон нормæтæм хъус дарын;

• ахуырты рæстæг хи ныхасы хъæд æмæ мидисмæ хъус дарын зонын, хи ныхасы рæдыдтытæ раст кæнынмæ арæхсын; хи арæзт текстæ редакци кæнын зонын;

• ахуырты (урокты) рæстæг æмгæртты ’хсæн раныхас кæнынмæ арæхсын; арæхсын чысыл доклад кæнæ рефераты мидис раргом кæнынмæ; диспутты æмæ быцæуты архайын зонын, хи хъуыдыйы растдзинад бафидар кæнынмæ арæхсын.

Предметон фæстиуджытæ сты:

1) æвзаджы сæйраг функцитæ иртасын; ирон æвзаджы паддзахадон нысаниуæг цæй мидæг ис, æвзаг æмæ адæмы культурæйы бастдзинад цы нысан кæны, мадæлон æвзаджы ахадындзинад адæймаджы царды;

2) ирон æвзаджы наукон быиндуртæ; ирон æвзагзонынады хæйттæ æмæ иуæгтæ, сæ бастдзинад;

3) лингвистикæйы быиндурон æмбарынæдтæ: лингвистикæ æмæ йæ сæйраг хæйттæ; æвзаг æмæ ныхас, дзургæ æмæ фысгæ ныхас; монолог, диалог æмæ сæ хуызтæ; ныхасы уавæр; хуымæтæг ныхасы, наукон, публицистикон, официалон-хъуыддаджы стильтæ; аив литературæйы æвзаг, ныхасы функционалон хуызтæ (таурæгъон, æрфыстон, тæрхон), текст, текстты хуызтæ; æвзаджы сæйраг иуæгтæ, се ’ууæлтæ æмæ хицæндзинæдтæ, ныхасы мидæг сæ пайда кæнын;

4) ирон æвзаджы лексикæ æмæ фразеологийы нормæтæ зонын, ирон литературон æвзаджы нормæтæ (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион) зонын, ныхасы этикетон нормæтæ зонын, раст сæ пайда кæнын;

5) æвзаджы сæйраг иуæгтæ æмæ грамматикон категоритæ зонын, иртасын сæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæнын;

6) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемикон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) зонын, дзырдбаст æмæ хъуыдыйады синтаксисон æвзæрст, тексты иумæйаг æвзæрст кæнынмæ арæхсын;

7) лексикон æмæ грамматикон синонимтæ иртасын, хи ныхасы мидæг сæ пайда кæнын зонын;

8) мадæлон æвзаджы эстетикон функцитæ иртасын, аивадон литературон уацмысы текст æвзаргæйæ, ныхасы эстетикон ахуырст иртасын зонын.

Скъоладзауты арæхстдзинæдтæ (компетенцитæ):

Коммуникативон компетенци (арæхстдзинад) амоны, цæмæй скъоладзаутæ арæхсой ныхасы хуызтæй (дзургæ, фысгæ, хъусгæ) пайда кæнынмæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ арæхсой сæ ныхас аразынмæ.

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинад (компетенци) – зонын мадæлон æвзаджы наукон быиндуртæ, ирон литературон æвзаджы нормæтæ; бакусын дзырдуат

хъæздыг кæныныл, райсын грамматикон зонындзинæдтæ; æвзаджы иуæгтæн анализ кæнынмæ арæхсын, æвзаджы дзырдуæттæй пайда кæнын зонын.

Культурæамонынады (культуроведческая) компетенци – ирон æвзаг ирон адæмы культурæимæ зонгæ кæныны фæрæз кæй у, уый æнкъарын; æвзаджы бастдзинад истори æмæ адæмы культурæимæ зонын, ирон ныхасмы этикетон нормæтæ зонын, пайда кæнынмæ сæ арæхсын

Программæмæ гæсгæ, фыццаг хуызы арæхстдзинæдтæ (*коммуникативон арæхстдзинæдтæ)* скъоладзаутæм райрæздзысты, ныхасы рæзтыл бæлвырдæй чи фæзыны, уыцы фарстатæ ахуыр кæнгæйæ. Уыдон сты: «Ныхас æмæ йæ хуызтæ», «Ныхасы архæйдтытæ», «Текст», «Æвзаджы функционалон хуызтæ».

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинæдтæ райрæздзысты æвзаджы хæйттæ «Æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ», «Фонетикæ æмæ орфоэпи», «Графикæ», «Морфемикæ æмæ дзырдарæзт», «Лексикологи æмæ фразеологи», «Морфологи», «Синтаксис», «Ныхасы културæ», «Растфыссынад: орфографи æмæ пунктуаци» ахуыр кæнгæйæ.

Æвзаджы фæрцы адæмы культурæимæ базонгæ уæвынæн æххуыс у программæйы хай «Æвзаг æмæ культурæ», кæцыйы фæрцы æргомгонд цæудзысты æвзаджы бастдзинæдтæ истори æмæ адæмы культурæимæ.

7-æм къласæн лæвæрд цæуы хицæн грамматикон категоритæ: фонетикæ, морфологи, синтаксис, лексикæ.

Орфографион æгъдауæй раст фыссынæн стыр пайда у дзырдтæн сæ арæзт зонын. Уымæ гæсгæ 7-æм къласы хъус уæлдай тынгдæр æрдарын хъæуы темæ «Дзырдарæзт» - мæ. Ныхасы хæйттæ ахуыргæнгæйæ арæхдæр хъæуы дзырдтæ анализ кæнын – ссарын дзырдæн йæ уидаг, æмуидаг дзыртæ йын æрхъуыды кæнын. Уый феххуыс уыдзæн дзырты растфысынад хуыздæр бамбарынæн.

7-æм къласы бахастон ивддзинад грамматикон категоритæ ахуыр кæнын фæткмæ: райдиан кълæсты рацыд æрмæг сфæлхат кæныны фæстæ ратдзынæн фонетикæ, стæй лексикæ, дзырдарæзт, синтаксис æмæ морфологи

7 къласы ирон æвзаджы курсы мидис

Æрмæг фæлхат

Лексикæ æмæ фразеологи. Лексикæ æмæ лексикологийы тыххæй æмбарынад. Ирон æвзаджы лексикæйы хъæздыгдзинад дзырдтæй. Дзырды бастдзинад æцæгдзинадимæ. Дзырды лексикон нысаниуæджы структурæ. Бирæнысаниуæгад, йæ

равзæрды мадзæлттæ. Лексикон омонимиæмæ йæ хуызтæ. Омонимты равзæрд. Омоними бирæнысаниуæгадæй иртасыны фарст. Лексикон синоними æмæ йæ хуызтæ. Дзырдты синоними иртасыны фарст. Синонимты рæнхъ. Антонимтæ, сæ хуызтæ. Омонимтæй, синонимтæй, антонимтæй стилистикон æгъдауæй пайдакæнынад. Уырыссаг æвзагæй æрбайсгæ дзырдтæ. Диалектон æмæ ныхасыздæхтон дзырдтæ (диалектизмтæ), сæ дих къордтыл. Диалектизмтæй, профессионализмтæй, сывæллæтты лексикæйæ пайдакæнынад дзургæ æмæ фысгæ ныхасы. Зæронд дзырдтæ – архаизмтæ æмæ неологизмтæ, сæ хуызтæ. Архаизмтæй, историзмтæй æмæ неологизмтæй аивадон литературæйы стилистикон æгъдауæй пайдакæнынад. Нырыккон ирон æвзаг дзырдтæй хъæздыг кæныны фæрæзтæ. нæмттæ.

Фразеологи æмæ фразеологизмты тыххæй æмбарынад. Фразеологизмы хицæндзинад дзырд æмæ дзырдбастæй. Ирон æвзаджы фразеологизмты дих сæ хæйтты æнгомдзинадмæ æмæ сæ равзæрдмæ гæсгæ. Фразеологизмты ахадындзинад дзургæ æмæ фысгæ ныхасы. Дзырдуæтты хуызтæ, сæ ахадындзинад. Ирон æвзаджы дзырдуæттæ: А. Шегрены, Вс. Миллеры дзырдуæттæ, Абайты Васойы «Уырыссаг-ирон» æмæ «Историон-этимологион» дзырдуæттæ. Ирон-уырыссаг дзырдуæттæ. Термионологион, орфографион, æмбарынгæнæн, фразеологион, инверсион дзырдуæттæ.

Морфемикæ. Дзырды хæйттæ. Дæргъвæтин æмхъæлæсонты растфыссынаддзырды уидаджы, разæфтуан ны- йы фæстæ, фæсæфтуан – аг æмæ оны разæй.Морфемикæйы æмбарынад. Морфемæ куыд дзырды тæккæ къаддæр нысаниуæгджын хай. Дзырдты ивынад æмæ арæзт. Ийуидагон дзырдтæ. Бындур æмæ кæрон. Æрмæст кæрон. Уидаг, разæфтуан æмæ фæсæфтуаны хæстæ дзырды мидæг. Хъæлæсонты æмæ æмхъæлæсонты ивынад.

Дзырдты морфемон æвзæрст. Орфографи куыд æвзагзонынады хай.

Дзырдтæ хæйттыл дих кæнынмæ арæхсын. Алыхуызон разæфтуантæ æмæ фæсæфтуанты фæрцы арæзт дзыртæй раст пайда кæнын. Дзырдты растфыссынад орфографион дзырдуаты фæрцы бæрæг кæнын.

Морфологи. Сæрмагонд æмæ æххуысгæнæг ныхасы хæйттæ.

Номдар куыд ныхасы хай. Номдарты синтаксисон функцитæ хъуыдыйады. Удджын æмæ æнæуд предметтæ æвдисæг номдартæ. Æрмæст иууон æмæ æрмæст бирæон нымæцы чи вæййы, уыцы номдартæ, номдарты бирæон нымæц аразыны хицæндзинæдтæ, сæ растфыссынад. Номдарты хауæнты кæрæтты растфысынад.

Сæрмагонд номдартæ.Стыр дамгъæ географион нæмтты, уынгты, фæзты, историон цауты нæмтты. Стыр дамгъæ æмæ дыкъæдзыгтæ чингуыты , газеты, журналты, нывты,

кинонывты, спектакылты,литературон æмæ музыкалон уацмысты сæргæндты. Номдарты дзырдарæзт фæсæфтуантæ **-он, -дон, -д, -дзинад, -*ыстон*** æмæ разæфтуан ***æм***-ы руаджы.

Дзырдты морфологион æвзæрст.

Миногон куыд ныхасы хай. Миногоны синтакисон функцитæ хъуыдыйады. Миниуæгæвдисæг æмæ ахастæвдисæг миногонтæ. Миногонты бæрцбарæнтæ. Миногоны ивынад æнæ номдарæй. Миногонты дзырдарæзт фæсæфтуантæ æмæ разæфтуанты руаджы: -æг, -он, -ын, -джын, -ыккон, -гомау, æнæ-, æ-, æд-. Миногонты растфысынад, сæ морфологин æвзæрст.

Нымæцон.

Нымæцон куыд ныхасы хай. Нымæцоны стилистикон функцитæ. Бæрцон æмæ рæнхъон нымæцонтæ. Дæсгæйттæй нымад.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацион технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложении.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- фаткау
- тематикон
- кæронбæттæн

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок
- урок -къодты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдзинадимæ

Къæлиндарон-тематикон пълан ирон æвзаджы курсæн 7-æм къласы

№	Сæргонд	Сахат	Бон	Урочы темæ	Фæстиуджытæ
1.	6-æм къласы рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын.	1	05.09.2023	Цавд дзырдтæ æмæ дзырдты къордтыл. Ныхасы хæйттæ. Публицистон стиль.	**Иртасын** ирон æвзаг куыд наукæ. **Зонын** æвзаджы хæйттæ, сæ хицæндзинадтæ. **Зонын** ирон æвзаджы лексикон арæзт. **Аразын** фразеологион дзырдбæстытæ. **Иртасын** дзырды хæйттæ.
2.	Мивдисæг.	1	07.09.2023	Цæугæ æмæ æдзæугæ мивдисджытæ.	**Зонын** мивдисæджы грамматикон æууæлтæ. **Арæхсын** раст фыссын хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты ивынад ивгъуыд афоны бындуры (æ-а, у-ы, д-с, т-с, нд-с, нт-с, ндз-гъ, дз-гъ). **Зонын** æмæ **арæхсын** мивдисæджы здæхæнтæ (æргомон, бæлиццаг, бадзырдон, фæдзæхстон).
3.		1	12.09.2023	Мивдисджыты бындуртæ.	
4.		1	14.09.2023	Мивдисджыты здæхæнтæ.	
5.		1	19.09.2023	Æргомон здæхæн.	
6.	**К/К**	1	21.09.2023	**Бацæуæн контролон диктант**	
7.		**1**	26.09.2023	Бæллиццаг здæхæн.	**Арæхсын** текст фыссын, хъусгæйæ.
8.		1	28.09.2023	Бадзырдон здæхæн.	**Æнкъарын** мадæлон æвзаджы аивдзинад; гуырын кæнын орфографион нормæтæй пайда кæнынмæ тырнындзинад. **Зонын** мивдисæджы ифтындзæг æмæ бакусын мивдисæджы растфыссынадыл. **Зонын** мивдисджыты æнæцæсгомон формæтæ.
9.		1	03.10.2023	Фæдзæхстон здæхæн.	
10.		1	05.10.2023	Мивдисæджы æнæцæсгомон формæтæ æмæ сæ растфыссынад.	
11.		1	10.10.2023	Мивдисджытæ æппæрцæгтимæ æмæ сæ растфыссынад.	
12.		1	12.10.2023	Мивдисджыты дзырдарæзт.	

13.		1	17.10.2023	Фæлхат кæнын мивдисæгæй.	
14.		1	19.10.2023	**Тест мивдисæгæй.**	Сбæрæг кæнын зонындзинæдтæ.
15.	Миногми.	1	24.10.2023	Миногмийы нысаниуæг.	**Зонын** ивгъуыд æмæ суинаг афоны миногмиты нысаниуæг æмæ хицæндзинæдтæ. Миногми номдар æмæ миногонæй иртасын зонын. **Арæхсын** миногмийæ предметтæ æмæ фæзындты æууæлтæ бæрæг кæнын. Миногми бæрæггæнинаг дзырдтимæ иу цавдимæ дзурын зонын. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ миногми æвзарын.
16.		1	26.10.2023	Нырыккон афоны миногмитæ æмæ сæ растфыссынад.	
17.		1		Ивгъуыд афоны миногмитæ.	
18		1		Суинаг афоны миногмитæ.	
19.		1		Миногмиты рахызт номдартæ æмæ миногонтæм.	
20.		1		Миногмиты рахызт номдартæ æмæ миногонтæм.	
21.	**С/К**	1		**Изложени.**	**Арæхсын** текст фыссын, хъусгæйæ.
22.	Фæрссагми.	1		Фæрссагмиты нысаниуæг.	**Зонын** фæрссагми куыд мивдисæджы сæрмагонд формæ: йæ нысаниуæг, морфологион æууæлтæ æмæ синтаксисон роль. **Иртасын** æххæст æмæ æнæххæст хуызы фæрссагмиты арæзт. **Бæрæг кæнын** фæрссагмион здæхт. Фæрссагмиты растфыссынадыл **бакусын**. Фæрссагми æмæ фæрссагмион здæхтимæ хъуыдыйад **аразын зонын**, фæрссагми синонимон мивдисæгæй **ивын зонын**.
23.		1		Æнæххæст æмæ æххæст хуызы фæрссагмитæ.	
24.		1		Фæрссагмиты растфыссынад.	

25.	**К/К**	1		**Контролон диктант фæрссагмийæ.**	**Арæхсын** текст фыссын, хъусгæйæ.
26.	Фæрсдзырд.	1		Фæрсдзырдты нысаниуæг.	**Зонын** фæрсдзырд куыд сæрмагонд ныхасы хай. **Иртасын** фæрсдзырд æмæ миногон сæ синтаксисон æууæлтæм гæсгæ кæрæдзийæ. **Зонын** миногонтæй арæзт фæрсдзырдты нысаниуджытæ æмæ сæ дзырдарæзт. **Зонын** фæрссагмитæй арæзт фæрсдзырдты хицæндзинæдтæ.
27.		1		Фæрсдзырдты дих.	
28.		1		Фæрсдзырдты арæзт.	
29.		1		Номивджытæй арæзт фæрсдзырдтæ.	
30.		1		Миногонтæй арæзт фæрсдзырдтæ.	
31.		1		Нымæцонтæй арæзт фæрсдзырдтæ.	
32.		1		Фæрссагмитæй арæзт фæрсдзырдтæ.	
33.		1		Фæрсдзырдты бæрцбарæнтæ.	
34.		1		Фæрсдзырдты растфыссынад.	
35.		1		Фæрсдзырдты растфыссынад.	
36.	**К/К**	1		**Афæдзы æмбисы административон контролон диктант рацыд æрмæгæй.**	**Арæхсын** текст фыссын, хъусгæйæ.
37.	Æххуысгæнæг ныхасы хæйттæ. Фæсæвæрд.	1		Цавæр ныхасы хай у фæсæвæрд.	**Зонын** æххуысгæнæг ныхасы хæйттæ, фæсæвæрдты равзæрд æмæ сæ нысаниуæг. **Арæхсын** иртасын фæсæвæрдтæ се 'мхуызон номдартæ æмæ фæрсдзырдтæй. **Пайда кæнын** фæсæвæрдты растфыссынады æгъдæуттæй. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ сæ æвзарын.
38.		1		Фæсæвæрдты равзæрд.	
39.		1		Фæсæвæрдты нысаниуæг.	
40.		1		Фæсæвæрдты бастдзинад, сæ разæй цы дзырдтæ ис, уыдонимæ.	
41.		1		Фæсæвæрдты бастдзинад, сæ разæй цы дзырдтæ ис, уыдонимæ.	
42.		1		Фæсæвæрдты растфыссынад.	

43.		1		Фæсæвæрдты растфыссынад.	
44.		1		Фæсæвæрдты растфыссынад.	
45.		1		Куыд равзарын хъæуы фæсæвæрд.	
46.	**К/К**	1		**Тест.**	**Арæхсын** текст фыссын, хъусгæйæ.
47.	Разæвæрд.	1		Разæвæрдты нысаниуæг.	**Зонын** разæвæрды равзæрд æмæ сæ нысаниуæг. **Арæхсын** иртасын разæвæрдтæ се ‘мхуызон номдартæ æмæ фæрсдзырдтæй. **Пайда кæнын** разæвæрдты растфыссынады æгъдæуттæй. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ æвзарын разæвæрд.
48.		1		Разæвæрдты бастдзинад, сæ фæстæ цы дзырдтæ лæууы, уыдонимæ.	
49.		1		Разæвæрдты растфыссынад.	
50.		1		Разæвæрдты растфыссынад.	
51.	Бæттæг.	1		Бæтæтгты нысаниуæг.	**Зонын** бæттæгты равзæрд æмæ сæ нысаниуæг. **Иртасын** бæттæгты хуызтæ. **Пайда кæнын** бæттæгты растфыссынады æгъдæуттæй. **Пайда кæнын** бæттæгтæй бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады æмæ домгæвазыгджын хъуыдыйады. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ **æвзарын** рæзæвæрд.
52.		1		Хуымæтæг æмæ вазыгджын бæттæгтæ.	
53.		1		Хуымæтæг æмæ вазыгджын бæттæгтæ.	
54.		1		Бабæтгæ æмæ домгæ бæттæгтæ.	
55.		1		Бабæтгæ æмæ домгæ бæттæгтæ.	
56.		1		Куыд равзарын хъæуы бæттæг.	
57.	Хайыгтæ.	1		Хайыгты нысаниуæг.	**Хицæн кæнын зонын** хайыгтæ се ‘мхуызон ныхасы хæйттæй**.** **Зонын амонын,** хайыг хъуыдыйады цы дзырдимæ баст у, уый. Бæлвырд фæткмæ гæсгæ **æвзарын** хайыгтæ. **Пайда кæнын** хайыгты растфыссынады æгъдæуттæй.
58.		1		Хайыгты дих.	
59.		1		Хайыгты растфыссынад.	
60.		1		Хайыгты растфыссынад.	
61.		1		Куыд равзарын хъæуы хайыгтæ.	

62.	Æвастхъæр.	1		Æвастхъæры нысаниуæг.	**Зонын** æвастхъæрты нысаниуæг. **Пайда кæнын** æвастхъæрты растфыссынады æгъдæуттæй.
63.		1		Æвастхъæрты арæзт.	
64.		1		Æвастхъæрты арæзт.	
65.	**С/К**	**1**		**Æлвæст изложени ныффыссын.**	**Арæхсын** растфыссынады æгъдæуттæй пайда кæнын
66.	**К/К**	1		**Рацыд æрмæгæй афæдзы кæрон контролон диктант.**	**Арæхсын** текст аразгæйæ алыхуызон синтаксисон конституцитæй пайда кæнын зонын.
67.		1		Рæдыдтыл куыст.	Бакусын рæдыдтыл.
68.	**С/К**	1		**Нывæцæн ныффыссын.**	**Зонын æмæ арæхсын** раст, æнæ рæдыдæй фыссын.

Тематикон пълан ирон æвзаджы курсæн 7-æм къласы

№ п/п	Темæ	Сахæтты нымæц	К/к нымæц	Контролон куыстытæ		Ныхасы райрæзт	
				Диктант	Тест	Изложени	Нывæцæн
1.	6-æм къласы рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын.	1					
2.	Мивдисæг.	12					
3.	Бацæуæн контролон диктант	1					
4.	Миногми.	6				1	
5.	Фæрссагми.	3		1			
6.	Фæрсдзырд	10					
7.	Афæдзы æмбисы административон контролон диктант рацыд æрмæгæй.	1					
8.	Æххуысгæнæг ныхасы хæйттæ. Фæсæвæрд.	9			1		
9.	Разæвæрд	4					
10.	Бæттæг	6					
11.	Хайыгтæ	5					
12.	Æвастхъæр	3				1	
13.	Рацыд æрмæгæй афæдзы кæрон контролон диктант	1					
14.	Рæдыдтытыл куыст.	1					1